

Energi

Af Anna Skov Jensen

2024

Dramatikerens bemærkning:

Dette manus er udviklet i krydsfeltet mellem fiktion, researchbaseret doku-teater og site-specifik historiefortælling. Værket rummer i sin natur derfor en blanding af fiktive og dokumentariske elementer.

De handlende karakterer i dette værk, er alle fiktive og ethvert sammenfald med virkelige personer, er tilfældigt og utilsigtet. Der optræder dog mennesker i lyd og billeder og dokumentarisk materiale, som er virkelige personer. Manuskriptet er skrevet med bevidstheden om at være meget transparent, når arkivmateriale er brugt i en fiktiv ramme.

Et centralt spørgsmål for dette værk, er hvorvidt atomkraft er af det gode eller af det onde, basalt set, men giver ikke et endegyldigt svar på spørgsmålet. Det har været min hensigt at forstå mennesker på begge sider af det grundlæggende spørgsmål, og give stemme til den del af historien om atomkraft i Danmark, som sjældent har fået taletid.

Jeg er meget taknemmelig overfor interviewpersoner og mennesker, der har delt deres oplevelser med mig og holdet bag forestillingen og jeg har stræbt efter at behandle deres bidrag med stor respekt og ansvar.

På sidste side i manuskriptet vil du finde en kildeliste, med et udsnit af de vigtigste materialer, jeg har anvendt for at kunne skrive denne fortælling frem.

Mvh Anna Skov Jensen,

København, Okt. 2024

Karakterer

LISE:

(f. midten af 1980'erne) Ingeniør. Arbejder i en virksomhed, hvor hun finder nye anvendelsesmuligheder for gamle kraft-varmeværker. Er vokset op med sin mor og stedfar og en fortælling om at hendes biologiske far forsvandt, da hun endnu var et spædbarn.

NIELS:

(f. 1937) Ingeniør. Er vokset op i Kyndby Huse, da hans far var én af de første arbejdsmænd, der arbejdede på Kyndbyværket ved dets opførelse.

MARIE:

(f. 1955) Gift med Niels. Hun arbejder deltid i en Dagli' Brugsen på Orø, hvor hun også er vokset op. Hun har på den måde altid haft udsigt til Kyndbyværket.

ROLF:

(f. 1960) Beboer på Svanholm (Økosamfund og kollektiv). Rolf er aktivist i OOA - Organisationen til oplysning om Atomkraft og indædt modstander af a-kraft i Danmark. Vokset op i en forstad til København (eller Aarhus)

Herudover medvirker:

PORTNEREN LEIF

MELLEMLEDER på Kyndbyværket

BORGERE

SCENEOVERSIGT

1. SCENE: Et efternavn
2. SCENE: Kulpladsen
3. SCENE: Et stort ansvar
4. SCENE: Mikroovn
5. SCENE: Et hemmeligt projekt
6. SCENE: Sort sne
7. SCENE: Niels i Sverige 1
8. SCENE: Marie møder Rolf i Brugsen
9. SCENE: Niels i Sverige 2
10. SCENE: Atomrøgen 1
11. SCENE: Tremileøen 1
12. SCENE: Atomrøgen 2
13. SCENE: Tremileøen 2
14. SCENE: Christiansborg slotsplads
15. SCENE: Fra stor kanon til kommunikationskonsulent
16. SCENE: Niels forsøger at forklare atomkraft til Marie

PAUSE

17. SCENE: Borgermødet
18. SCENE: Hvor var du
19. SCENE: Folketingets Beslutning
20. SCENE: Glædestenen
21. SCENE: Værket
22. SCENE: Termodynamikkens 2. Hovedsætning
23. SCENE: Energien i et spøgelse

Scene 1: Et Efternavn

I porten ved Kyndbyværket. Slagregn. Lise har parkeret sin bil på molen foran værket. Måske stormer det også. De har nok svært ved at høre hinanden.

LISE

HEJ. Jeg har en aftale. Kan jeg komme ind? Jeg burde være ventet

LEIF

Er du fuldstændig sindssyg?

LISE

Hvad

POTNER

Det er farligt vejr. At du overhovedet er kørt ud i det.
Vanvittigt

LISE

Jeg hedder Lise og jeg har en aftale!

PORTNER

Javel?

LISE

Er der et sted jeg kan parkere under overdække?

PORTNER

nej

LISE

Skal den stå og flagre ude på molen?

PORTNER

Du har vel trukket håndbremsen?

LISE

Det står ned i stænger. Bølgerne slår også ind over molen.

PORTNER

Det er den der store elbil? Den er vel hverken lavet af salt eller sukker?

LISE

Jeg er ventet. Der må da være en parkeringsplads til mig?

PORTNER

det kender jeg ikke noget til

LISE

Hvor plejer jeres gæster at holde?

PORTNER

"Gæster".. vi får sgu ikke sådan lige gæster. Der er adgang forbudt for uvedkommende. Vi snakker om kritisk infrastruktur

LISE

Jeg har som sagt en aftale

PORTNER

Kender jeg ikke noget til

LISE

Her er mit kort

Portneren kigger på kortet. Modvilligt. Men så
interesseret

(pause)

LISE

Undskyld. Kan vi komme videre?

Jeg har en aftale med værkføreren, går jeg ud fra, hvem vedkommende så er. Jeg fik bare at vide at jeg skulle dukke op her, nu, på værket.

PORTNER

Dit navn

LISE

Mit navn.. hvad er der med mit navn? Lise/

PORTNER

/dit efternavn

LISE

Jørgensen. Er der nu noget galt med det?

PORTNER

Mellempnavnet. Det britiske. Det er ikke så almindeligt

LISE

Det er vel som man tager det. Der er vist også nogen der hedder det i Vejle

PORTNER

Det er også noget med kombinationen.. af navnene

LISE

Jeg bruger det faktisk slet ikke, jeg bruger kun Jørgensen. Kan jeg please blive lukket ind?

PORTNER

Jørgensen

(beat)

Du har ikke familie her på egnen vel?

LISE

Nej.

PORTNER

kunne du have det alligevel? Uden at vide det

LISE

Absolut ikke, Jeg har ikke særligt meget familie

PORTNEREN

Måske nogen som engang har boet her?

LISE

Nej

eller, Min stedfar har boet på Svanholm, før han mødte min mor.
Det ligger jo tæt på. Men han hedder Jensen.

PORTNER

Det er bare det. Der var engang en med det navn

(pause)

Det undrer mig

LISE

Kan du lukke mig ind på værket eller ej? Stormen/

PORTNER

/Ved du hvad? Det er ligegyldigt. Jeg bipper dig ind.

LISE

Tak tak tusind tak

PORTNER

Skal vi finde ud af, hvem du har en aftale med?

LISE

Jo det ville virkelig være rigtig fornemt. Og en gæsteparkeringsplads. Tak

SCENE 2: KULPLADSEN

Niels som barn. Løber. Bliver forpustet.

NIELS

Et sæt barneskinneben. Kun 3 år gamle. De kører skiftevis op og ned som et stempel i en maskine. Et buttet damplokomotiv i sprint. Bag barnehuden, inde under hudafskrabningerne findes et genialt system, uden lige.

I muskelcellerne nedbrydes sukker til pyruvat.

Drengen har næsten ikke luft. Pyruvat omdannes direkte til mælkesyre. Systemet får tilført energi til kraftanstrengelsen. Han spurter.

Han mærker hjertet i halsen. Nu ved porten.

"LUK OP! LUK OP jeg skal tale med min far"

Du kan ikke komme ind her knægt. Du er også alt for lille til at løbe rundt alene. Hjem med dig

"Jeg skal ind til min far"

Der er adgang forbudt for uvedkommende. Særligt for børn. Det er alt for farligt.

Det lille damplokomotiv retter sine øjne mod fjorden.

Han overvejer at svømme. Ud på kulpladsen. Sværte sine knæ til. Det er måske alligevel for farligt. Der ligger et skib. Det er i gang med at aflaste kullet.

Kullet der skal afbrændes i kedlen. Energi.

"Her laver vi Energi".

Det har hans far fortalt ham.

"Jeg skal altså snakke med min far. Det er vigtigt

Jeg skal sige til ham.. Jeg skal sige til ham."

Han hiver efter vejret. Det stikker i maven på ham

"Jeg skal sige til ham at Danmark er blevet besat"

(beat)

Hvad er det du siger knægt?

"Det er tyskerne

De er kommet"

Hvad er det dog du siger?

"Jeg skal give min far en vigtig besked"

Han holder et papir op i luften, OPROB står der på det, det bliver taget af vinden og blæser ud i Isefjorden.

Helt ekstraordinært får det lille damplokomotiv lov til at komme ind på værket for at fortælle sin far, at tyskerne har besat Danmark - kun 9 dage efter idriftsætningen af turbine 1 på Isefjordsværket

Radioklip: evt.: om isefjordsværket og dets bygning - evt fra dokumentarfilmen

(Indsæt den smukke musik og teksten om værket her)

(skal der være noget her med anden verdenskrig og afslutningen atombomben)

SCENE 3: Et stort ansvar

På et kontor i slut 1970erne. En mand træder ind ad døren på en anden mands kontor.

MELLEMLEDER

Goddag Jørgensen. Jeg er ked af at forstyrre dig midt i vagtskiftet. Jeg håber natten er forløbet planmæssigt?

JØRGENSEN

Fuldstændigt planmæssigt, Hr. Det er ingen ulejlighed.

MELLEMLEDER

Storartet. Vi er jo meget glade for dig og den indsats du lægger her på værket. Det håber jeg du ved.

NIELS

Tak. Tusind tak. Jeg har jo aldrig rigtig været andre steder, eller kunnet noget andet.

MELLEMLEDER

Du har det i blodet. Er det ikke noget med at din far var med til at starte værket her?

NIELS

Jo. Men han var arbejdsmand, ikke ingeniør.

MELLEMLEDER

Arbejdsmanden var jo musklerne på et værk som det her, førhen.

NIELS

Absolut

MELLEMLEDER

Jørgensen vi har en opgave til dig. En opgave som ikke har et ansigt endnu

NIELS

Hvad drejer det sig om?

MELLEMLEDER

Det er stort, men også usikkert. Og det kommer nok til at ændre sig en del. Men i sin natur er det.. gigantisk! Et stort ansvar

(beat)

Det drejer sig om værket og dets fremtid. Ja faktisk vores allesammens fremtid

NIELS

Vores allesammens/fremtid?

MELLEMLEDER

Det bliver historisk, men før vi når dertil, er der en række udfordringer, der skal løses først. Og det er der du kommer ind.

NIELS

Udfordringer?

MELLEMLEDER

Og hvilket projekt har ikke udfordringer?

Først skal jeg vide om jeg kan regne med din diskretion?

NIELS

Altid.

MELLEMLEDER

Du vil få ting at vide her som du ikke kan fortælle til nogen. End ikke til din egen familie. Ikke endnu. Men snart vil det være på alles læber.

Prøv at se det her

(Mellemlæder rækker Niels et dokument)

NIELS

Sikkerhedszone 1, Sikkerhedszone 2

MELLEMLEDER

Punktet her, (peger på dokument) er lige nu kun det, et punkt på et tegnebræt. Men hvis vi spoler frem i tid, er det udgangspunktet for ubegrænset energi til hele Sjælland.

NIELS

Ubegrænset energi? Atomkraft?

MELLEMLEDER

Du kan kalde det vedvarende energi, hvis det passer dig bedre. Men ja. Sagen er at der er blevet udpeget en række steder i Danmark, som er egnede til placeringen af atomkraftværker. Og Kyndby er en af dem, af åbenlyse grunde

NIELS

Isefjorden

MELLEMLEDER

Bingo. Og det ligger langt fra naboer

NIELS

Ikke så langt

MELLEMLEDER

Beboerne i Kyndby er de største vindere i det her. Det er et stort fremskridt for lokalområdet også. Det er arbejdspladser og vækst

NIELS

ja

MELLEMLEDER

De arbejder strengt taget alle på værket eller kender nogen der gør. Det skal jeg ikke kede dig med. Men vi skal i gang.

Din første opgave er en studietur til kernekraftværket i Ringhals, tæt på Goteborg i Sverige. Vi sender et helt hold afsted, som skal uddannes i den nye teknologi. Du skal lede dem.

Hvad sider du Niels, er det noget du kunne se dig selv i?

NIELS

Det er stort

MELLEMLEDER

Det er et ansvar du er klar til, Niels, det ved jeg

NIELS

Hvis i tror på mig.

MELLEMLEDER

Det lyder som om vi har en aftale?

NIELS

Ja vi har en aftale

MELLEMLEDER

Det er jeg glad for Jørgensen.

SCENE 4: Mikroovn

Niels kommer ind i huset. Han har en gave med til MARIE. Hun ligger på sofaen.

MARIE

Hvad er det du har med?

NIELS

Kan du ikke se det? Det er en gave til dig

MARIE

hvad er det?

NIELS

Det her er det nyeste teknologiske fremskridt. Husmoderens ønskedrøm.

MARIE

Jeg er/ jo ikke//

NIELS

EN MIKROOVN! Nu er det slut med at stå i flere timer og svede over gryderne.

(Han plugges den i med stor energi)

NIELS

Hvad vil du ha? Havregrød, nemt.

(Han smider gryd og vand i en skål og slynger det ind i ovnen.)

NIELS

Et voila!

En kop kakao?

Så er der serveret.

(NIELS rækker hende en skoldhed havregrød eller andet)

MARIE

Av. Den er brandvarm. Hvorfor går det så hurtigt`?

NIELS

Mikrobølger - elektromagnetisk stråling sendes fra maskinen ind i maden, hvor den varmer vandmolekylerne op

MARIE

Bliver maden ikke ødelagt

NIELS

Overhovedet ikke!

MARIE

Er det ikke farligt?

NIELS

Ville man sætte et apparat i produktion i hele verden, hvis det var farligt? Hold nu op.

(han tager hende i hånden)

MARIE

kan man lave steg i den?

NIELS

Det tror jeg da bestemt, Måske bliver det endda endnu bedre end i en almindelig ovn

MARIE

måske havde det været bedre med en opvaskemaskine?

NIELS

Lille skat det her bliver fantastisk. Prøv at tænke på alt den tid vi sparer.

MARIE rækker sine hænder frem mod NIELS

MARIE

Men jeg tror altså hellere at jeg ville ha' haft en opvaskemaskine.

(beat)

Prøv at se. Jeg har vaskekonehænder. Ligesom min mormor. Jeg er ung, men mine hænder er 100 år gamle. Sådan føles det

NIELS tager Maries hænder og placerer dem på hver sin side af sit ansigt.

NIELS

Som med alt andet, der sidder på dig, så elsker jeg dine hænder

MARIE trækker hænderne til sig igen

MARIE

Det er kommet. Igen.

NIELS

Nå. Det er jeg ked af.

MARIE

Ligesom sidste måned. Og måneden før det og måneden før det og/

NIELS

Jeg ved det godt. Vi prøver bare igen

MARIE

Jeg tror det er derfor

(hun peger ud i retningen af Kyndbyværket)

NIELS

Værket? Lille skat. Den må du længere ud på landet med.

MARIE

eller også er det os, der er noget galt med. Eller en af os. Måske mig. Måske.. du er en del ældre end jeg er?

NIELS

Det har vidst aldrig været et problem. Min bedstefar fik sit sidste barn i en alder af 62

MARIE

Jeg har fået en brochure hos lægen

NIELS

Jeg vil ikke tale om det

MARIE

Sådan en ovn er den ikke meget dyr?

NIELS

-

MARIE

hvorfor kommer du hjem med den?

NIELS

Jeg ville gerne give dig en overraskelse

MARIE

Hvorfor?

NIELS

Kan en mand nu ikke give sin kone en gave, uden at der stikker noget bag?

MARIE

Det må du fortælle mig. Hvad koster den?

NIELS

Jeg har fået lønforhøjelse. En ret pæn lønforhøjelse.

MARIE

Det har du da ikke sagt noget om

NIELS

Det er også kommet ret pludseligt

MARIE

Hvordan? Hvad er hagen ved det?

NIELS

Der er ikke nogen hage. Marie. Jeg har fået en meget stor opgave. Med det følger stort ansvar og med stort ansvar følger mange penge.

(beat)

Der stikker ikke noget under. Du behøver ikke engang at arbejde mere.

MARIE

Jeg kan godt lide mit arbejde. Hvad er det for et stort ansvar?

NIELS

Det er stadig kun på tegnebrættet

MARIE

Men du har allerede købt den der?

NIELS

For at gøre dig glad!

MARIE

Niels? Du har aldrig været nogen god løgner

NIELS

De har sat mig i spidsen for et storstilet projekt.

(Pause)

Opførslen af et atomkraftværk.

MARIE

Atomkraft? Hvorhenne?

(beat)

Her?! Er det ikke meget farligt?

NIELS

Det behøver du slet ikke bekymre dig om

MARIE

Men Niels, det har du da aldrig talt om. Ved du noget om det? Det har du da aldrig lavet før. Det kan de da ikke bare sådan uden videre sætte dig til

NIELS

Nu laver jeg steg. I den nye mikrobølgeovn.

SCENE 5: Et hemmeligt projekt

LISE og LEIF/Portneren går rundt på værket. Leif leder Lise ind på et nedlagt kontor.

PORTNER

Hvad er det for et projekt du arbejder med?

LISE

Det kan jeg ikke komme nærmere ind på

PORTNER

Hvilket firma arbejder du for?

LISE

Det/

PORTNER

Kan du ikke komme nærmere. Jeg tror jeg har forstået hvordan det her fungerer

LISE

Kort sagt kan man vel sige, at jeg er ved at undersøge, hvad man kan bruge sådan et gammelt værk til. Om man kan gøre noget smart med det

PORTNER

Noget der er penge i?

LISE

for investorerne

PORTNER

selvfølgelig

Hvor gammel er du egentlig? Det er vel ikke hemmeligstemplet

LISE

Det er ærlig talt et mærkeligt spørgsmål

PORTNER

Jeg mener ikke på en nærgående måde

LISE

Jeg er født i midten af 80erne

Portneren bliver tavs.

LISE

Hvornår er du født?

PORTNER

Jeg burde være gået på pension for 100 år siden

LISE

Hvor er vi egentlig på vej hen? Jeg synes vi går lidt i ring nu

PORTNER

Vi skal derind

(De går ind på et kontor. Portneren begynder at lede efter noget)

LISE

Hvad skal vi her?

PORTNER

Jeg leder efter noget

LISE

Hvad leder du efter?

PORTNER

Det ved jeg, når jeg finder det

LISE

Hvad er det her egentlig for et sted?

PORTNER

Et sløjfet kontor, som med tiden er blevet et slags arkiv

LISE

et arkiv over hvad?

PORTNER

Gamle dokumenter, ting folk ikke ved hvor de ellers skal lægge, men de på en måde er for blødsødne til at smide ud

LISE

Hvilke ting?

PORTNEREN

Fodboldpokaler. Gammeldags måleinstrumenter, Aviser fra særlige mærkedage. Alt muligt fra 2 verdenskrig. Folk klamrer sig til alskens gamle ragelse, hvis det er fra anden verdenskrig. håbløst

LISE

Gamle billeder af medarbejdere? Som det her?

(Lise tager billedet op i hænderne)

PORTNEREN

Ja. Lige præcis!

(beat) prøv lige at kigge godt på det. Er der ikke nogen på det billede, som ser bekendt ud?

LISE

(pause)

Jo. Ham der. Det er dig som ung, er det ikke?

PORTNEREN

Den er skam god nok. Er det dét eneste?

LISE

Der er også en avis. Og det her.

(LISE puster på et dokument. Støv hvirvler omkring)

LISE (læser højt)

"Placering af kernekraftværker - en undersøgelse af placeringens betydning for befolkningens sikkerhed. Februar 1984. Miljøministeriet. Arbejdsgruppe."

Jeg vidste ikke at man var så langt med planerne om atomkraft i Danmark.

PORTNEREN

Man var langt, men måske også lidt for hurtigt ude hvis du spørger mig. Lidt for kække. Uden at tænke på konsekvenserne, for.. folk.

LISE

Det er da lige præcis det man har gjort, når man har udarbejdet sådan en rapport her. Det kan du da se. Sikkerhedszone 1, sikkerhedszone 2. Hvorfor skulle man gøre det hvis ikke for at passe på folket?

PORTNEREN

Jeg ved ikke hvad der gik galt. Siden det ikke blev til noget dengang.

(beat)

Er det egentlig det du laver? Er det derfor du er her? Atomkraft?

LISE

Atomkraft? Her? Nu? (måske grinende)

(beat)

Det kan jeg love dig det ikke er. Der er noget der undrer mig. Hvor er alle folk henne? Jeg har ikke set et eneste menneske på hele værket, altså udover dig

PORTNEREN

Nej det driller også mig lidt. Måske har de bare hørt efter, da man frarådede udkørsel imorges? Ulig andre

LISE

Hvis vi skulle blive hjemme hver gang de siger det så//

PORTNEREN

/Ja ja.

LISE

Hvor mange arbejder her egentlig?

PORTNEREN

Ikke så mange som dengang. Der er kun en brøkdel tilbage (peger på billedet). På den måde kan man godt mærke, at man befinder sig på et sted under afvikling

LISE

..eller omformning?

PORTNEREN

Kan du se ham der? (peger på billedet)

Han har engang reddet mit liv

LISE

Hvordan?

PORTNEREN

Han fik mig til at stoppe med at ryge. I tide. (beat) men det er måske på sin plads, eftersom det også var ham, der fik mig til at starte med det skidt. (griner måske lidt lunt her)

(pause)

Prøv at kig ud her

Kan du se molen der? Det var engang en kaj. En havn, faktisk, hvor kul blev sejlet ind fra hele verden, næsten. Og Niels og jeg, vi har været nogle unge knægte på det tidspunkt, og så kom der af og til polske og russiske skibe. Og de havde mere med i lasten end bare kul.

Så når Sømændene gik ture oppe i byen, kunne vi godt finde på at gå over til dem og spørge om de havde "noget med"

LISE

Noget?

PORTNEREN

Cigaretter, Camelcigaretter! I kartoner af 30 stk. Og vodka. Og skotsk whiskey. Men vi var som hunde efter cigaretterne! Så røg vi dem, og solgte resten i skolegården. Vi har vel været 12 år gamle.

Engang var jeg nær blevet kvalt i nogle forfærdelige russiske smøger - TU134. Niels stoppede hurtigt, men jeg blev ved jo. Det var det der var problemet.

Vil du høre noget meget mærkeligt?

I hedder det samme til efternavn

LISE

Jørgensen?

PORTNEREN

Hele navnet. Også det britiske mellemnavn, som ingen bruger. Hans morfars navn. Som han heller aldrig brugte.

(pause)

Kan du forklare mig, hvorfor i hedder det samme?

LISE

Det aner jeg ikke. Jeg har det fra min mor. Jeg ved ikke hvem den mand er.

(der lyder et højt brag, som om en del af bygningen falder ned)

PORTNEREN

Hvad satan i helvede var det?!

LISE

Det lød som om der var noget stort, der væltede

PORTNEREN

Det er stormen

LISE

Skal vi ringe efter hjælp?

Endnu en lyd og STRØMMEN går. Black

SCENE 6: SORT SNE

I FOLKEBYGNINGEN i Kyndby Huse. Kort før Niels' afgang til Sverige

MARIE

De har hængt guirlander og kulørte lamper op foran Folkebygningen i Kyndby Huse. Store Finn griller røde pølser. Lille Finn skriver "SOMMERFEST" med aflange, usikre bogstaver på et banner. Jeg drikker hvidvin. Niels han.. snakker

NIELS

Jo tak, tusind tak/ det er meget spændende

Jeg er spændt.. jo men mest/ Jeg er ikke nervøs

Det er jo fremtiden, for verden, for os alle sammen/

Du er også god til DIT arbejde Frank/en ny alder jo det kan man faktisk godt sige, atomalder/Tak Tak. Det er alt for galt/Stort ansvar/Skal vi ha' en øl mere hva?/

MARIE

Han snakker med gud og hvermand, eller de snakker med ham. På ham. Kæmper for at komme til. Jeg drikker hvidvin.

NIELS

Skål!/ tale nej det/ om Marie er stolt?

MARIE

Hvad?

NIELS

Nu er jeg jo ikke den store taler/

MARIE

Jeg kommer til at sætte mig i noget. Det klistrer. Måske er det Ketchup? SKÅL. Jeg skal finde noget mere hvidvin

NIELS

Er der nogen der kan skaffe en håndbajer til min Marie?

MARIE

Jeg drikker hvidvin.

NIELS

Lønforhøjelse? Min mund er lukket med syv sejl/er der nogen der har set min kone?/ hun var her lige før

MARIE

Alle deres stemmer bliver til en stor summen, som en hærskere af bier, der angriber mig inde fra mit eget hoved. Jeg skal finde mere hvidvin, men jeg må være snublet, eller. Måske falder jeg over Finn, eller. Et stort bang. Grillen! Alle pølserne.

Jeg drikker ikke andet end hvidvin den aften

NIELS

Skat? Hvad skete der?

MARIE

BANG. Det sagde BANG. AV.

Hvad fanden glor i på? Stuhr stuhr nummer, stuhr stuhr ingeniør. Groses projekt. Hvad er i alle sammen så meget oppe at køre over? I er som glubske ulve, kaster jer over/ Spyttslikkere/ (Hun skærer sig på en knækket ølflaske) AV/hvorfor er der altid så mange håndbajere? Jeg drikker kun hvidvin. Lad vær' med at røre ved mig Susanne. Stop sus. Jeg sagde/

NIELS

/Marie?!

MARIE

NIELS?! Hvorfor er i så mærkelige alle sammen? I kører det her helt vildt op, uden at vi overhovedet ved, hvad det er, der foregår. Niels har aldrig snakket med så mange mennesker hele sit liv, som han har her til aften. I virker skøre.

Dig Else, så sent som i søndags fortalte du, hvordan du som ung mor måtte tage vasketøjet ind, når vinden stod i en særlig retning fra Værket, fordi det ellers ville blive snavset til igen af osen. Hvem siger at det her nye kraftværk, ikke også har noget skidt med til os, der bor tæt på?

NIELS

Jeg tror vi skal hjem.

MARIE

Og og og..SORT SNE. På Orø, da jeg var barn, når sneen faldt, var det bare et spørgsmål om tid før den hvide sne, var blevet afløst af et sort lag. De kulfyrede kedler. Det var aldrig noget nogen stillede spørgsmålstejn ved. Vi aner ikke noget om det her. I ELSKER det bare allerede. Og I elsker Niels, som i aldrig har/

Niels går over og tager fat i Maries arm.

NIELS

/Nu tror jeg det er på tide, at vi kommer hjem og får tilset de brandsår Marie. Tak for i aften alle sammen. Og fortsat god aften.

(pause. Stilhed)

NIELS

Har du ondt?

MARIE

Det er ingenting. Det gør først ondt i morgen

NIELS

Hvad skulle det der til for?

MARIE

Jeg synes ikke du skal tage af sted

NIELS

Hvad er du bange for?

MARIE

Jeg er ikke bange, jeg ved det bare ikke. Hvordan ved de at det ikke er farligt?

NIELS

Ville der blive bygget kernekraftværker i hele verden, hvis det var farligt?

MARIE

Nej. Måske ikke. Men det virker meget stort. Måske for stort. Kan du ikke sige nej?

NIELS

Ikke hvis jeg vil beholde mit job.

MARIE

Der er andre jobs. Vi kan flytte væk. Starte en familie. Et andet sted

NIELS

Skat, jeg tror ikke du forstår. Jeg kommer aldrig til at forlade det her sted. Og jeg har ikke tænkt mig at sige nej til stillingen. Det her er alt jeg nogensinde har drømt om. At kunne få lov til at være en del af noget stort, som har enorm betydning for så mange mennesker. For det her værk.

MARIE

Men hvad skal der så ske med mig? Du har værket, men jeg har ikke nogen, og måske får jeg aldrig en familie.

NIELS

Det er alt sammen inde i dit hoved. Når jeg kommer tilbage fra Sverige, kan vi gå til lægen, som du snakkede om. Så du kan få syn for sagen, om at vi ikke fejler noget, og at det slet ikke har noget med værket at gøre.

MARIE

Og Hvad så hvis vi bliver henvist til en af de der særlige klinikker?

Niels

Så går jeg med. Jeg vil gøre alt for dig. Er det en aftale?

MARIE

(nikker) det gør måske en lille smule ondt nu, allerede

SCENE 7: NIELS I SVERIGE

(dagbogsnotat)

Lyd: [Ringhals - kärnkraft på Västkusten \(in Swedish\) \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Dagbogsnotat, August. 13

Første dag i Sverige. Ved ankomst på Hotellet forsøgte jeg at ringe hjem til Marie på Hoteltelefonen, men den gik ikke igennem. Efter indkvarteringen var det tid til afgang. Destination: Ringhals. Vi kommer kørende i en stor bus og et helt utroligt syn møder os. Den svenske vestkyst, fyrreskove og grønne områder, og når man nærmer sig vandet; lav vegetation på mosbeklædte klipper, der nærmest glider ud i havet. Og midt i det hele: tre majestætiske betonkonstruktioner - R1, R2 og R3. Reaktorerne. Kraftværkets hjertekamre. Bygningerne forbindes af stive, hvide årer; køleanlægget, der pumper vand ind fra Kattegat. Det er en rar tanke for mig, at det er det samme vand, som strømmer sydpå-ind i Isefjorden. Ind til Marie og Kyndby.

Klokken nærmer sig midnat. Jeg grifler i skæret fra en glødepære, der hvæser af mig. Værelset er nok mørkt, men fremtiden er lys. Menneskeheden kan så meget, når vi gør os umage. Termodynamikkens første hovedsætning runger i mit indre: Energi kan hverken opstå eller forsvinde af sig selv. Den samlede energi i et lukket system er bevaret.

Det eneste malurt i bageret er at jeg savner dig, allerede.

Godnat, min Marie.

SCENE 8: Marie møder Rolf

I Brugsen på Orø. Marie står og fylder varer på hylderne. (kan vi finde en rigtig sjov 1970'er vare?) Rolf kommer hen. Han står måske lidt og betragter hende. Hun opdager det

MARIE

Undskyld

ROLF

For hvad?

MARIE

Hvad? Jeg/

ROLF

Det er nok mere mig, der skal sige undskyld til dig

MARIE

Nå. Okay. (beat) hvorfor?

ROLF

Fordi jeg kommer her og forstyrrer dig midt i dit arbejde, for at spørge dig om en tjeneste

Han blotter nogle flyers/pamfletter fra OOA om Atommarcher

ROLF

Jeg leder efter et sted, hvor jeg må hænge dem her op

MARIE(uden at læse hvad det er)

Vi har en tavle for lokale anliggender ovre ved kassen(eller andet godt sted)

ROLF

Det her er i den grad et lokalt anliggende. Men også et globalt.

MARIE vender tilbage til sine hylder

MARIE

Okay. Den er som sagt derovre.

ROLF

Og du er ikke bare en lille smule nysgerrig på hvad det er?

MARIE

Nej

ROLF

Men det angår faktisk også dig, og borgerne her på Orø. Det drejer sig om opførslen af et atomkraftværk i Kyndby. Lige ovre på den anden side.

MARIE

Og hvad med det?

ROLF

I bliver naboer til et atomkraftværk

MARIE

Det ene kraftværk kan vel være lige så godt som det andet. Jeg har været nabo til et kraftværk hele mit liv

ROLF

Men ikke til en tikkende bombe vel?

MARIE

Hvad mener du?

ROLF

Atomkraft er en helt anden liga, med potentielt fatale konsekvenser for alt liv i mange kilometers omkreds. Og det er kun ét af problemerne.

MARIE

Ville man bygge atomkraftværker i hele verden, hvis det ikke var sikkert? Det tror jeg ikke på

ROLF

Men det er der du tager fejl.

MARIE

Hvorfor skulle nogen gøre det?

ROLF

"Elsam og Risø og storkapitalen¹"

MARIE

Storkapitalen?

ROLF

"købte eksperter, syge produkter og iskolde hjerter"

MARIE

Jeg forstår ikke hvad du siger

ROLF

Og ved du hvad, det kan jeg sagtens forstå. Det er derfor vi afholder den her.

Han rækker Marie en seddel om atommarchen

¹ "Sig nej" Gnags, LP: Atomkraft nej tak, 1976

Se den originale her: [ATOMKRAFT? NEJ TAK – Bevægelsen](http://atomkraftnejtak.dk)
(atomkraftnejtak.dk)

ROLF

En atommarch. Vi går fra Stevns til København. Samtidig går de fra Gyllingnæs til Aarhus. Det er d. 25 August. Du burde gå med.

MARIE

Måske har jeg andre planer den dag.

ROLF

Vigtigere planer end din fremtid? En ung kvinde som dig, med hele livet foran sig. Eller altså hvis ikke atomkraftentusiasterne får deres vilje.

MARIE står tilbage med pjecen.

SCENE 9: NIELS i Sverige 2

NIELS

Technetium, Promethium, Bismuth, Polonium, Astat, Radon, Francium, Radium, Actinium, Thorium, Protactinium, Uran, Neptunium, Plutonium, Americium, Curium, Berkelium, Californium, Einsteinium, Fermium, Mendelevium, Nobelium, Lawrencium, Rutherfordium.

Disse er alle grundstoffer med radioaktive egenskaber, mange af dem med en ustabil atomkerne. På Ringhals bruger man Uran-235.

Vi startede vores dag ved faciliteterne for affaldshåndteringen. Et omhyggeligt system, der opdeler affaldet i henholdsvis lav, mellem og højradioaktivt affald.

Det lavradioaktive - f.eks. beskyttelsesdragter, værktøj osv. Der har været i nærheden af radioaktive områder men kun er blevet mildt bestrålet, kommer i tønde-lignende beholdere og forsegles. Her skal det stå i mange år, indtil det ikke er radioaktivt længere.

Det højradioaktive affald, vores brændselsstænger, bliver efter endt tjeneste overført til særlige vandbassiner med avanceret fjernstyret udstyr. Meget fascinerende!

Det smukkeste på hele værket er skorstenen. Eller indholdet der forlader dem. Kummulus-agtige små pupper af det reneste, enkleste vanddamp.

Ikke nogle NOX-gasser. Ingen svovldioxid. Ingen flyveaske. Bare vand. Det er det jeg glæder mig allermost til at fortælle Marie om. Hvor rent det hele er. Det ville hun sætte pris på.

SCENE 10: MARIE til atommarch sammen med Rolf 1

(STEVNS. Måske noget musik, protestmusik. Marie står med Kraks vejviser i den ene hånd og en madpakke i den anden, som hun flagrer med)

MARIE

25. August 1978. Jeg kører tidligt om morgenen. Jeg har mærket ruten af på forhånd. Jeg er ikke nogen sikker bilist. Endelig et byskilt - Rødvig. Lige ud til vandet.

En plads fyldt med mennesker. Familier, børn, ældre mennesker, de synger allesammen:

("Aldrig, aldrig aldrig gir vi op" eller anden protestmusik. Der må generelt gerne være meget musik, fest, glade stemmer i denne scene)

MARIE

De virker ikke vrede, de virker..

(ROLF får øje på marie, før hun får øje på ham)

ROLF

Du kom!

MARIE

Håbefulde

ROLF

Hey! Du der.. Pigen fra Brugsen. Du kom

MARIE

Ja. Jeg kunne ikke lade være. Men jeg går altså ikke med hele vejen. Måske slet ikke et eneste skridt. Min bil den holder derovre.

(Rolf tager forsigtigt kraks vejviser ud af Maries hænder)

ROLF

Den her får du ikke brug for. Her går vi i takt.

(Marie og Rolf begynder at finde hinandens takt, de går på stedet)

MARIE

Og så går jeg. Den ene fod foran den anden. Uden at tænke over det. Et. To. Et. To. Højre. Venstre.

ROLF

Sutsko

MARIE

Dyrlægens natmad?

ROLF

Meget gerne.

(Marie pakker sin madpakke op og giver Rolf en mad. Alt imens de går)

ROLF(imens han spiser og går)

"I det grønne Dannevang²,
Der samles energi
Og kernekraft og fuglesang
Og højt hurra fordi
Vi akkumulerer, vi akkumulerer
Plutonium, millirem, millirem"

(Marie overtager:

MARIE

"Plutonium, millirem, millirem.
Vort bruttonationalprodukt,
Det er en hellig ko.
Hvert år så skal vi skifte ud
Af bukser, bil og sko.

(fælles:

Vi akkumulerer, Vi akkumulerer,
Plutonium, millirem, millirem.
Plutonium, millirem, millirem.

² Jomfru Ane Band, Plutonium Blues.

MARIE

Og jeg går bare! Uden at stoppe op. Uden at tænke. Og han siger ting som:

ROLF

Frihed gennem fællesskab

MARIE

Og

ROLF

Vi har kun én jord

MARIE

Og

ROLF

Vi arver ikke jorden fra vores forældre, vi låner den af vores børn.

MARIE

Børn?

ROLF

Jeg skal ha' mindst fire børn, hvor mange skal du ha?

MARIE

Han siger ting som:

ROLF

Kapitalismen undertrykker kvinden

MARIE

Og:

ROLF

Hvorfor skal kvinden arbejde gratis i hjemmet?

MARIE

Og:

ROLF

Du må gerne sove i mit telt i nat

(MARIE stopper op)

SCENE 11: Tremileøen 1

Lyd: "It was the first step of a nuclear nightmare. The breakdown on an atomic powerplant in Pennsylvania today"

- Walter Cronkite, CBS Evening News

NIELS

Klokken er 04:00 lokal tid i Reaktor 2, på atomkraftværket på Tremileøen i Susquehanna-floden, i Dauphin County, Pennsylvania. Det starter med et mindre problem, faktisk slet ikke noget, der har med reaktoren at gøre! Men det her lille problem ender ud i en.. ender ud i en slags.. kædereaktion..

Step 1: En banal fejl i et elektrisk kredsløb

Fører til step 2: Blokering af fødevand til turbinen i det sekundære kredsløb.

Uden fødevand til dampgeneratoren, kan der ikke produceres vanddamp. Damptrykket falder. Drastisk.

Det fører til en automatisk sikkerheds shut-down af reaktoren. Alt går helt efter bogen. Endnu.

Men så.. inde i reaktoren. Step. Hvad er vi kommet til? 5, 6?

En ventil åbner for at lukke trykket ud, efter reaktoren er stoppet. Men ventilen sætter sig fast. Så kølevandet siver ud af reaktoren. Ikke godt.

Men det bliver faktisk værre endnu.

I kontrolrummet får operatørerne en alarm om at kølevandet stiger, selvom det faktisk falder. ENDNU en helt tilfældig fejl på et måleinstrument!

Operatøren gør det eneste rigtige (med den viden han har på det tidspunkt) og lukker for pumperne med kølevand. Nu er der kritisk lave niveauer af kølevand i den brandvarme reaktor. Men ingen ved det.

Sandsynligheden for at de tekniske, de mekaniske og de menneskelige fejl sker som de gør her, er 1:100 millioner. Pr år. Pr. reaktor.

En mikroskopisk sandsynlighed. Men den er ikke 0. Den vil aldrig blive 0.

Reaktoren begynder sin nedsmeltning.

SCENE 12: Marie til atommarch med ROLF 2

MARIE

Det var slet ikke meningen, at jeg skulle gå så langt. Men nu står jeg her. På pladsen ved Kondiskoven, syd for Ishøj. Sammen med Ham. Hans stemme i en megafon:

ROLF

"Opmærksomhed, alle sammen! Vi har lige modtaget en vigtig meddelelse. Hele området her er dækket af et tykt lag tørt, brandfarligt græs, som kommunen desværre ikke har fået fjernet. OOA's fortrop har forsøgt at kontakte brandvæsenet, stadsgartneren og teknisk forvaltning i Ishøj Kommune for at få hjælp, men de er ikke i stand til at rykke ud en lørdag eftermiddag. Svagpissere. Men lad det ikke stoppe os! Vi er 4.000 mennesker her - og hvis vi kan marchere 55 kilometer på to dage, kan vi også selv tage ansvar og rydde græsset. Lad os komme i gang!"

(De synger "Marken er mejet" mens Rolf og Marie nærmer sig hinanden med deres river, mødes på en måde, i en omfavnelser eller et kys?)

MARIE

Jeg læner mit ansigt ind imod hans stride trøje. Den lugter jordslået, men også af...Citrusfrugter? Kanel? Noget varmt og blødt og lidt spidst.

En kraftfuld hånd, der griber om min talje. Det virker som om hele min krop kan være i hans hånd.

(Skal vi have uddrag fra Henrik Sidenius tale?)

SCENE 13: Tremileøen 2

NIELS

På Tremileøen i Susquennafloden er Reaktor 2 begyndt sin nedsmeltning.

Radioaktive gasser frigives til reaktorbygningen og omgivelserne
Men vi er ikke nået til det værste.

En brintbobbel begynder at forme sig inde i reaktoren. Den er stor. Det giver faktisk bedre mening at kalde den en brintbombe, når den svæver over en stegende reaktorkerne.

Hvis brintbomben antændes og sprænges, vil 45.000 mennesker dø. Og 250.000 blive sårede. Dertil kan man lægge de langsigtede konsekvenser af den radioaktive stråling

(beat)

Hvor mange mennesker døde efter uheldet på Tremileøen?

0

De mennesker, der befandt sig allertættest på estimeres til at have fået stråling svarende til en almindelig tandlægerøntgen.

Var det held? Eller havde de mere end 1000 atomingeniører, der arbejdede på at forhindre katastrofen totalt styr på, hvad de lavede?

SCENE 14: Christiansborg Slotsplads

MARIE

Christiansborg slotsplads og jeg kan ikke længere mærke mine fødder. Vi går hånd i hånd mens menneskemængden fortættes. Nu er vi en organisme. Selv hvis jeg gerne ville stoppe kunne jeg ikke. Man bliver ført med strømmen. Vi rammer Frederik den 7 til hest og jeg får den idé at kravle op på den. Både for at se land på den anden side af menneskehavet men også så jeg kan slippe væk.

Han forstår ikke hvad det er, der sker.

"Jeg er ked af det" siger jeg

"men jeg kan ikke, jeg er gået meget længere end jeg burde" råber jeg til ham

"Vi skal ikke gå mere" råber han tilbage.

Han bliver taget af menneskehavet

"Jeg har en mand derhjemme som jeg elsker. Jeg burde aldrig være gået så langt"

Skriger jeg mens jeg hulker

Han forsvinder

Og jeg ved ikke om han hører mig. Eller om jeg nogensinde ser ham igen. Han smiler. Og synger. Og knytter sin næve og råber. Han sender mig et luftkys

Jeg skal hjem. Jeg skal virkelig hjem nu.

SCENE 15: Fra stor kanon til Kommunikationskonsulent

På mellemliders kontor.

MELLEMLEDER

Godaften Niels.

NIELS

Godaften. Der lå en seddel til mig i porten om at kigge op.

MELLEMLEDER

Ja. Det er godt du kommer. Der opstået en situation i forhold til vores arbejde med det nye kraftværk

NIELS

Er der problemer?

MELLEMLEDER

Ikke endnu, men på sigt, måske. Folk er blevet lidt... ja, hvad skal man sige... nervøse. Regionplantillægget er blevet offentliggjort, og nu er de oppe af stolene, som en flok bange mus, der har set skyggen af en sort kattehale.

NIELS

OOA?

MELLEMLEDER

Ja. Dem. Men også helt almindelige mennesker

NIELS

Det var måske forventeligt

MELLEMLEDER

Vi har i hvert fald undervurderet hvor stor en modstand, der eksisterer imod det her projekt. Og jeg er bange for at den vokser

NIELS

Folk er altid bange for det de ikke forstår

MELLEMLEDER

Præcis! Og derfor er det meget væsentligt hvordan vi handler nu. Hvad vi gør. Hvad du gør

NIELS

Hvad kan jeg gøre?

MELLEMLEDER

Du kan tage til borgermødet nu her på onsdag. Du skal forklare folk, hvad kernekraft er, på en let forståelig og/ du skal give dem ro i sindet Niels.

NIELS

Jeg er ingeniør/

MELLEMLEDER

/projektet afhænger af det. Fortæl dem om hvor godt det fungerer i Sverige. Du har jo set det

NIELS

Det er jo flere år siden jeg var i Ringhals.

MELLEMLEDER

Du skal bare fortælle det væsentligste

NIELS

Jeg har svært ved at tale med folk

MELLEMLEDER

Men ikke om det her, det her er det du er allerbedst til at tale om i hele verden. Du skal fortælle dem, at kernekraft ikke er noget at være bange for. Det er bare fordi de ikke forstår det. De stoler på dig Niels.

NIELS

Og hvad så hvis de ikke gør?

MELLEMLEDER

Så må du få dem til det. Er der nogen del af din ingeniørmave, som tvivler på, at kernekraft er en grundpille i fremtidens (bæredygtige?) forsyningsstruktur?

NIELS

Nej. Overhovedet ikke.

MELLEMLEDER

Og det er den klippefaste overbevisning, som vi skal ha' kommunikeret

NIELS

Ja. Kommunikation.

(beat)

Jeg troede bare ikke at det var sådan noget, jeg kom til at tage mig af. At der var en sekretær eller noget/ der kunne

MELLEMLEDER

Du slår mig ellers ikke som en person, der overlader de vanskelige opgaver til andre

NIELS

Det gør jeg bestemt heller ikke. Jeg løfter gerne i flok

MELLEMLEDER

Tak Niels. Det sætter vi stor pris på.

NIELS

På Onsdag

MELLEMLEDER

Klokken otte.

Det skal nok gå fint

NIELS

Ja. Det skal det nok

SCENE 16: NIELS forsøger at forklare atomkraft til MARIE

NIELS

Hvor skal man starte hvis man skal forklare nogen hvad kernekraft går ud på?

Det starter i kernen. En atomkerne består af protoner og neutroner. Rundt om dem, eller det er en forsimplet måde at se det, men for nu, så forestil dig at der svæver en elektron rundt om atomet. Der skal enorm kraft til for at holde sammen på dette menageri - den stærke kernekraft, der virker mellem protoner og neutroner.

MARIE

Du har allerede tabt mig

NIELS (tager fat i en pose med chokoladeknapper som han hælder ud på bordet)

Atomkernen! I et hydrogenmolekyle f.eks. Hydrogen har atomnummer 1 i det periodiske system. Hvor mange neutroner tror du Hydrogen har?

MARIE

Det ved jeg ikke. 1?

NIELS

Ja det skulle man tro ikke. Men faktisk eksisterer hydrogen i 3 forskellige typer, som adskiller sig fra hinanden netop ved deres

antal af neutroner, man kalder dem for *isotoper*. Protium, Deuterium og tritium, med hver 0,1 og 2 neutroner

MARIE

Er det atomkraft så?

NIELS

Vi tager et andet grundstof. Plutonium 239. (tager en håndfuld chokoladeknapper og lægger dem sammen) Hvis vi nu siger at vi peger en neutronkanon imod Plutonium-239 og fyrer løs med neutroner. Kernen vil optage en neutron, hvilket gør hele stoffet ustabil og Plutonium 239 deler sig i to.

MARIE

I hvilke to?

NIELS

Det kan være Barium 144 og Krypton 90. Eller Strontium og Xenon. Eller et utal af andre kombinationer.

Men det er ikke det bedste af det hele. For når fissionen sker, udsendes der neutroner, som kan ramme nye Plutonium atomer(Niels begynder at skyde med chokoladeknapper ind i bunken)

Og så min elskede, har vi en vaskeægte Kædereaktion.

(måske er der chokoladeknapper over det hele nu, måske spiser niels dem)

MARIE

Hvordan bliver det her til strøm?

NIELS

Kan du huske de stærke kernekrafter, som holdt sammen på det hele? Når atomer splittes, frigiver det de enorme kræfter, der før var bundet, i form af varme.

Så skal vi egentlig bare lede noget vand gennem et rør, der udveksler varme med reaktoren. Vandet bliver til damp. Og dampen strømmer igennem en turbine, som genererer elektricitet.

Og så skal det bare sendes ud i stuerne, så vi kan få set Maude Varnæs gå op og lægge sig, eller føntørre hår, eller lave varm chokoladekage i ovnen.

MARIE

Ja det kan vi jo så ikke nu, hvor du har brugt overtrækschokoladen til atomkraft

NIELS

Det er sandt

MARIE

Men, når nu alle de andre siger at det er så farligt.

NIELS

Ild er farligt. Men vi bager stadig snobrød. Hvorfor?

MARIE

Fordi vi holder øje med ilden. Med en spand vand, eller et brandtæppe.

NIELS

Det er det samme med kernekraft. En kædereaktion må ikke fortsætte i det uendelige. Vi må skrue på nogle knapper, så det ikke løber løbsk. Og det er vi heldigvis gode til.

Optakt til scene: BORGERMØDET

Baggrundsresearch:

Indsigelser/argumenter imod a-kraftværk ved KYNDBY:

Tidslinie:

- *Regionplantillæg 1982*
- *25 Februar 1983: hovedstadsrådet vedtager forslaget i overensstemmelse med de af miljøministeriets betingelser*
- *Forslaget fremlagt til offentlig debat fra 1. April - 1. September 1983.*
- *Miljøminister Christian Christensen (Kristeligt Folkeparti) afventer to rapporter, en om deponering og en om reaktorsikkerhed, som kommer i efteråret 1983. Herefter tages stilling til om antallet af reservationer til planlagte atomkraftværker skal begrænses*

130 skriftlige tilkendegivelser + 634 underskrifter imod et atomkraftværk ved Sømer.

VEJLEDNING TIL PUBLIKUM

Efter pausen træder du ind i et borgermøde, med karaktererne fra forestillingen.

Borgermødet handler om opførslen af et atomkraftværk i Sømer Skov og foregår i 1982.

Borgermødet er interaktivt og du kan deltage, hvis du har lyst.

Der er forskellige møder at deltage på:

Du kan..

Klappe, når nogen ytrer et budskab, du er enig i

Sige/råbe "Hørt"

Række hånden op, hvis du har en holdning om atomkraft du gerne vil dele

Buhe hvis nogen siger noget du er stærkt uenig med

SCENE 17: BORGERMØDE

Regi: nogle usynlige mænd introducerer NIELS, gerne bare auditivt

INTRODUKTION:

Som reaktion på de mange protester i forhold til Regionplantillæg 1982, særligt stykke XX "Atomkraftværk ved Sømer Skov", har vi arrangeret dette borgermøde, for at kunne have en berigende og frugtbar dialog med jer. Vi har en ekstra gæst med os i dag. Det er Niels. Niels er cand. polyt og skal forklare, hvordan et atomkraftværk virker.

NIELS

Hvad tænker i på, når jeg siger "atomkraft"? Hvilke billeder dukker op hos jer?

(Forklarer en masse om atomkraft og sikkerhed)

(skal han have nogle skønne slides med af typen overhead projektor?)

ROLF

Med al respekt, Niels. Det virker rimelig omsonst at du kommer her og forsøger at forklare teknologien bag atomkraft, når borgerne her overhovedet ikke er interesseret i at have et sådant. Det virker ærlig talt som om du forsøger at omvende os?

Vi vil slet ikke ha' atomkraft.

NIELS

Men det burde i.

ROLF

Hvorfor? For profitmaksimering hos ejerkredsen?

NIELS

For fremtiden. Aldrig mere oliekrise. Aldrig mere afhængighed af despoter og tyranner, der sidder på olie og kul. Vi vil aldrig igen se en situation som i 1973

ROLF

Vi kan blive uafhængige med Sol og Vind!

NIELS

Politisk, JA. Men hvad når solen ikke skinner? Vinden ikke blæser. Naturens kræfter er ligeglade med protestsange. Atomkraft er en stabil energikilde.

ROLF

Milliarderne til sol og vind i stedet for!

NIELS

Atomkraft er en ren energikilde.

ROLF

Hvad rent er der ved Atomaffald, som hober sig op?

(note: afsvovlningsanlæg på kulfyrede kraftværker)

Danmarks naturfredningsforening, lokalkomiteen for Frederikssund og Slangerup:

" Lokalkomiteen anbefaler at der ikke opføres et atomkraftværk ved Sømer Skov, idet området indeholder store landskabelige værdier"

DUI- Leg og Virke Skibby:

"En eventuel placering af atomkraftværk ved Sømer skov er en dårlig idé, dels pga. befolkningstætheden og dels fordi der ikke er nok kølevand i fjorden"

NIELS:

Der er kølevand nok i fjorden! Beregningerne er lavet og tal lyver ikke

ROLF rejser sig

ROLF

"Vi i OOA's lokalgrupper i Hovedstadsregionen ønsker at regionplantillæggets afsnit "Atomkraftværk ved Sømer" udgår af teksten idet

- 1) Placeringen vil kunne få en række regulative konsekvenser af social, økonomisk og psykologisk karakter
- 2) Placeringen er sikkerhedsmæssig uacceptabel
- 3) Det er tvivlsomt at der nogensinde vil blive opført atomkraftværker i Danmark.

Noget diskussion om sikkerhed

Aage K. Mikkelsen m.fl. gør indsigelse imod A-kraftværket i Sømer Skov og påpeger at det vil dæmpe en rimelig udvikling i området. Indsigerne påpeger desuden at så omfattende planlægning som et atomkraftværk får tildelt mindre end en side i regionplantillægget uden at være fremhævet specielt.

Lene Ussing Timm mfl. Er initiativtagere til underskriftsindsamlingen på Svanholm. Indsigerne påpeger at Sømer kun er 4 km fra Svanholm, hvorfor deres forsøg på en alternativ livsform er dybt truet med et atomkraftværk som nabo, ligesom de frygter for konsekvenserne af det økologiske gartneri og landbrug

KLammamse:

Miljøministeriets landsplansdirektiv af 6. august 1980 pålægger hovedstadsrådet at reservere placeringsmulighed til et A-kraftværk ved Sømer. Landsplansdirektivet overvejes imidlertid ændret med henblik på at begrænse antallet af reservationer til atomkraftværker for landet som helhed. Miljøministeriet vil i denne sammenhæng kunne overveje den fremsatte indsigelse i forbindelse med regionplantillæggets godkendelse.

(Her begynder folk måske at tyre tomater på den stakkels person på scenen.)

GODE GRUNDE TIL AT BRUGE ATOMKRAFT:

- Politisk uafhængighed i forbindelse med energikilder. Ikke nogen oliekrise som i 1973

- Miljøhensyn - luftforurening
- Økonomisk
- Vedvarende

SCENE 18: Hvor var du?

Niels kommer hjem. Marie sidder i sofaen. Niels siger ikke noget.

MARIE

Hvordan gik det Niels?

NIELS

-

MARIE

Niels?

NIELS

-

MARIE

Så sig dog noget

NIELS

Det gik ikke

MARIE

Hvad gik ikke?

NIELS

De smed mig for løverne.

(beat)

Hvor var du?

MARIE

Jeg var ude at gå. Jeg skulle samle tankerne

NIELS

Du lovede at du ville være der

MARIE

Ja det ved jeg godt men/ Jeg har været ved lægen. Imorges. Jeg var slet ikke på arbejde

(beat)

Vi er ret sikre på at det er sket

Jeg er gravid. Det er slet ikke til at tage fejl af.

(pause)

MARIE

Niels? Har du slet ikke noget at sige til det?

NIELS

Jo. Det er dejligt

MARIE

Det er mere end dejligt, det er fantastisk!

NIELS

Ja.

(beat)

Du skulle ha set hvordan de kastede sig over mig. Som om jeg var ingenting, som om jeg ikke vidste hvad jeg talte om. Eller som om jeg var en svindler, der forsøgte at sælge dem noget

MARIE

Men det ved vi jo at du ikke er. Lægen siger at det bliver et forårsbarn. Et tidligt forårsbarn.

NIELS

De lyttede slet ikke til hvad jeg sagde. Som om de allerede havde besluttet sig for at miskreditere alt jeg sagde. De sagde ting, der slet ikke passer, faktisk forkerte.

MARIE

Hvad sker der nu så?

NIELS

Hvordan kan man udtale sig så sikkert, om noget man ved så lidt om?

MARIE

Det er jo heldigvis ikke dem, der kommer til at bestemme, om vi får et atomkraftværk

NIELS

Er du blevet for atomkraft nu?

MARIE

Jeg har da aldrig været imod. Og jeg er i hvert fald for dig. Og når du tror så stærkt på noget, så tror jeg med.

NIELS

Hvad skal der blive af mig?

MARIE

Hvad er det du taler om? Har du slet ikke hørt noget af det jeg har sagt. Du skal være far. Der gror et lille menneske indeni mig, som er vores. Hvis det ikke er håb for din fremtid, så ved jeg ikke

NIELS

Nej. Det er rigtigt.

Ved du hvad, den værste af dem. En grovkornet type fra OOA, med sådan en lodden striktrøje, der stank af røgelse. Måske bare en stor knægt, en hvalp. Han talte som om han ejede hele stedet.

Og folk troede på ham, selvom det var tydeligt at han ikke anede hvad han snakkede om. En folkeforfører.

MARIE

-

NIELS

Skat? Du siger ikke noget

MARIE

Det er nok bare kvalmen. Jeg går ud og varmer noget mad.

SCENE 19: FOLKETINGETS BESLUTNING

ROLF (læser op)

12. Februar 1985.

Beslutningsforslag nr. B 103:

Forslag til folketingsbeslutning

om offentlig energiplanlægning uden atomkraft

Folketinget pålægger regeringen at tilrettelægge den offentlige energiplanlægning ud fra den forudsætning, at atomkraft ikke vil blive anvendt.

Fremsættes af Lone Dybkjær (RV), Jytte Hilden (S), Margrete Auken (SF) og Tinning (VS)

Vedtaget af folketinget ved 2. (sidste) behandling den 29. marts 1985

SCENE 20: GLÆDESTENEN

(Vi hører (dele) af råbåndet fra sætningen af glædestenen. Jeg forestiller mig ikke at vores karakterer er med til det, men måske ser vi en sekvens af Niels, der begynder at drikke?)

SCENE 21: Salt

Lyden af en generator, der starter op. LEIF tænder et stearinlys.

LEIF

Gud ske tak og lov for vores nødgenerator

LISE

Men der er ikke noget lys?

LEIF

Lys på et sløjfet kontor er sgu ikke højt på prioriteringslisten i en nødsituation.

LISE

Jeg tror egentlig gerne jeg vil ud herfra. Jeg vil gerne hjem

LEIF

Hvis du går ud i det her vejr, er du så godt som død. Det har jeg set før.

Hvorfor er du egentlig kommet?

LISE

Det har jeg jo sagt, jeg har en aftale

LEIF

Det er bare dét, at i den menneskealder jeg har arbejdet her, har jeg aldrig prøvet at der kom nogen, som ikke var meldt i forvejen. Hvad vil du på det her værk? Du er her af en helt anden grund er du ikke?

LISE

Jeg arbejder på en model for hvordan//

LEIF

Arbejder du overhovedet med energiforsyning?

LISE

Ja

LEIF

Du er her på grund af Niels er du ikke?

LISE

Jeg aner ikke hvem manden er

LEIF

I har samme efternavn!

LISE

Jeg hedder sikkert det samme som tusind mennesker. Du virker meget optaget af det her. Hvad er det det handler om?

LEIF

Hvorfor er du her?

LISE

SALT

LEIF

Salt?

LISE

Smeltet salt. Ved ca 700 grader celsius. Vi lagrer energi fra sol og vind i meget varmt salt, for at kunne bruge det på dage, hvor solen ikke skinner, vinden ikke blæser.

LEIF

Hvad har det med stedet her at gøre?

LISE

Vi vil udnytte gamle kraft-varmeværker, fordi de allerede er på elnettet og har infrastrukturen. Og for ikke at skulle bygge nyt. Og et gammelt værk får nyt liv

LEIF

det lyder som en sikker vinder

LISE

ja men jeg er åbenbart meget dårlig til mit arbejde, for jeg har lige mistet et af vores projekter. I Herning. Jeg skulle overbevise dem, men de lyttede ikke. De lagde projektet ned.

LEIF

Har du fået afvist et projekt i Herning? Ja det er nærmest en bedrift. Folk i Herning hopper med på hvad som helst, Det er det vilde vesten derovre.

LISE

Og så blev jeg anbefalet at tage herhen, men jeg blev nødt til at vide lidt mere, så jeg måske kunne være bedre forberedt. Jeg tænkte at hvis/

LEIF

/du ville se det indefra

LISE

Ja. Men bare uforpligtende

LEIF

Kritisk infrastruktur.

LISE

Håbløs plan.

LEIF

Så må du undskylde. Jeg var bare helt sikker på.. du er født på det helt rigtige tidspunkt. Det ville give så god mening. Jeg har virkelig tænkt meget på dig. Eller, den som jeg troede var dig.

LISE

Jeg har ikke nogen vilde hemmeligheder. Jeg er bare en rigtig dårlig ingeniør på en desperat tur

LEIF

Midt i en orkan.

Hvem anbefalede dig at tage hertil?

LISE

Min mor. Hun sagde at jeg nok ville finde værket interessant

LEIF

Har hun arbejdet her?

LISE

Nej hun er bare vokset op derovre (peger i retning af Orø)

LEIF

Hvor? Orø? Hun hedder ikke Marie gør hun vel?

LISE

Jo.

LEIF

Har hun det godt?

LISE

Kender du min mor?

LEIF

Hvad hedder din far?

LISE

Det ved jeg ikke

LEIF

Er det ikke mærkeligt? Har du aldrig spurgt din mor, hvem din far er?

LISE

Du forstår ikke. Jeg ER jo vokset op med en far. Og en mor. Og en søster. Jeg kaldte ham bare ikke "min far" men "min Rolf" og han havde et andet efternavn. Indtil han døde og der skulle ordnes en masse med noget arv og der opstod et problem, fordi det kun var min søster, der var hans "rigtigt". Men de havde lavet et papir.

LEIF

Og det undrede dig ikke? I må da ha' snakket om det

LISE

Sådan er det jo med familier. Der er ting man ikke taler om og ting man taler RIGTIG meget om.

LEIF

Sagde din mor ikke, hvem din rigtige far er?

LISE

Jo.

(beat) Hun sagde at han var en mand, der ikke havde nogen stor interesse i at være far, men stor interesse i at drikke en masse alkohol.

(pause)

LISE

Og du tænker at det er ham her Niels, der er min far

LEIF

Det er jeg sådan set hundrede procent sikker på.

LISE

Okay. Har du hans telefonnummer? Eller adresse?

LEIF

Nej. Det ville heller ikke hjælpe meget. Han er død.

LISE

(pause)

Det er typisk mit held i dag hva?

LEIF

Det var min skyld

LISE

Din skyld?

LEIF

At han døde. Det var min skyld

LISE

Hvad skete der?

LEIF

Det er jo så mange år siden, men på en måde har jeg været tilbage der, mange gange siden. Gennemspillet det. Fordi det var så mærkeligt. Man kan vel godt sige at det har hjemsøgt mig. Den nat

LISE

Hvilken nat?

LEIF

Efter en vagt. Måske nogle ugers tid efter Marie er rejst med pigen.

LISE

Pigen som er mig?

LEIF

På det her tidspunkt har han nok kigget lidt dybt i flasken i et par år. Men jeg opfatter det ikke som et problem. Fordi det er Niels. Og Niels har styr på sagerne. Han er ikke som mig. Han klarer tingene. bundsolid. altid

Den her aften, eller nat, som det jo bliver. Jeg kigger hjem til ham. For at få en godnatbajer - det gjorde vi tit. Jeg tænkte at det ville løse sig.

Jeg træder ind i stuen. Og der ser værre ud, end der nogensinde har set ud før.

Nu ligger der ikke kun ølflasker, men også hård spiritus. Snaps. Den værste slags. 6-7 styks. Tomme.

Og jeg sætter mig ned med min øl, og jeg kan lugte det med det samme.

LISE

Lugte hvad?

LEIF

Ja det er jo ikke fordi jeg godt kan lide at fortælle det, men han har skidt i bukserne. Og måske mere end én gang.

Men jeg har det dårligt med at sige noget. Jeg kan ikke få det ud. Så jeg lader som om alt er i den skønneste orden.

Og han plaprer løs om noget med universet og kulde, og termodynamik og hvordan det hele bliver samme nulpunkt og ærlig talt fatter jeg ikke et ord af det hele.

Og jeg tænker: " Nu har du da godt nok tabt sutten, gamle ven"

Men jeg kan ikke få mig selv til at sige noget.

Og jeg skulle jo ha' haft ham i bad, eller taget ham med hjem. Og han arbejdede jo stadig på værket af og til, og det var pissefarligt jo.

Men jeg siger til mig selv: Leif. Det her det ordner du i morgen, når han har sovet den ud. Så jeg går fra ham.

LISE

Kommer du tilbage dagen efter?

LEIF

Nej, men det er jo det, at der sker noget helt uventet. Min makker i porten, hans kone går i fødsel. 2 mdr før tid.

Så jeg bliver jo kaldt tilbage på vagten. Og det trækker op til storm, altså ikke som nu, men på datidens skala, ret heftig storm.

klokken 3 om natten, ser jeg en skikkelse ude ved molen.

Balancerer på kanten, som en lille dreng, der leger jorden er giftig. Og en del af mig tænker at det er Niels. For den leg har vi leget tusind gange.

Men en anden del af mig tænker: Bamsefar, nu er du træt. Det er sent. Niels ligger i sit eget lort og snorksover.

Og da jeg kigger igen, er der ikke nogen. Mit trætte hoved har set ting der ikke var der.

(beat)

Dagen efter bliver Niels efterlyst

LISE

Han er faldet i vandet?

LEIF

Der er nogen, der siger at han nok er taget til Thailand, men de mennesker fatter ikke en skid om hvem Niels er. Hvad fanden skulle han rende til Thailand efter? Hele hans liv er det her værk.

LISE

Finder de ham?

Leif ryster på hovedet.

LEIF

Det er min skyld at Niels døde. Han var min bedste ven. Den allerbedste ven man kan forestille sig. Men jeg var ikke nogen ven for ham. Fordi jeg ikke turde at sige, hvad jeg egentlig tænkte. Jeg kunne ikke holde en lille smule ubehag ud, nok til at hjælpe ham. Fordi jeg er en bange lille lort.

LISE

Det er måske lidt hårdt at sige det på den måde.

LEIF

Jeg ved ikke om du kan bruge noget af det her til noget. Undskyld.

LISE

Jeg tror jeg må tage hjem til min mor

LEIF

Når vejret har lagt sig!

LISE

Selvfølgelig.

LEIF

Du skulle ha' set jer dengang. Du var den sødeste lille. Og din mor, ja. Jeg var faktisk meget misundelig på ham. Men han, ja. Jeg ved ikke hvor det gik galt.

(beat)

Men jeg har dem her: (han roder et eller andet igennem)
Før han gik i hundene skrev han dagbøger, og jeg har gemt dem alle sammen.

LISE

Tak. For at du fortæller mig det her. For at du lukkede mig ind.
For det hele faktisk.

Leif tager Lise i hånden, eller giver hende et kram

SCENE: TERMODYNAMIKKENS ANDEN HOVEDSÆTNING

(NIELS går rundt og drikker øl og synger)

"Aldrig, Aldrig, Aldrig gir vi op"

(Marie kommer ind, hun har en kuffert med)

MARIE

De kommer lige om lidt og henter os

NIELS

Du har måske ikke lyst til at blive her mere?

MARIE

Mere end noget andet. Men ikke på den her måde. Ikke med et lille barn midt i det her.

Jeg beder dig Niels. Stop med at drikke. Vend om. Kom tilbage. Til mig.

NIELS

Hvad nytter det hele?

MARIE

Du har et lille barn, du nærmest ikke kender. Ikke har kigget på

NIELS

I DET STORE BILLEDE MARIE?

Hvad nytter noget

MARIE

Hvad mener du?

NIELS

Termodynamikkens 2: Hovedsætning. Universet går mod større og større grad af uorden.

VI mennesker tror vi kan styre. Men vi tager fejl. Vi er dømt til at mislykkes.

Jeg tror ikke du forstår

MARIE

Nej det har du helt ret i

NIELS

Mennesker er dumme. På et tidspunkt vil al energi have fordelt sig i hele universet, så alt får samme temperatur. Et helt koldt univers, hvor ingenting sker. Ingen bevægelse. Bare kulde.

MARIE

Først om meget meget længe. Og hvem ved, det er jo bare teorier

NIELS

Betvivler du det sandeste i hele videnskaben?

MARIE

Jeg går nu Niels, og jeg tager den lille med. Vi tager til København

NIELS

Vi har fortjent destruktion. Mennesket er ignorant. Og vi har ødelagt alt. Og vi fortjener undergang og ødelæggelse

"Aldrig aldrig, aldrig gir vi op" VI bliver et træ med dybe dybe rødder, aldrig gir vi op"

MARIE

Du er et meget mørkt sted. Jeg har et nyt telefonnummer, jeg har skrevet det på en seddel og hænger det på køleskabet.

Ring til mig, når du gerne vil se din datter.

Farvel Niels.

SCENE 23: Energien i et spøgelse

Jeg tror nok at Lise læser op af en af sin fars dagbogsnotater

LISE

Hvordan måler man energien af et spøgelse? Af en drøm? Af et Håb? Hvor stærke kræfter bor der i frygten? Hvorfor slår det gnister mellem nogle mennesker, og ikke mellem andre? Hvor meget energi, bør man forbruge på en misforståelse? Koster det mere at række ud, eller at lade være? Kan vi begribe energien? eller blot gribe ud efter den?

Den kan ikke skabes, eller destrueres. Der findes kun den energi, der findes. Termodynamikkens første hovedsætning.

Hvordan og hvad vi bruger den til, er op til os.

Lyd: [Ringhals - kärnkraft på Västkusten \(in Swedish\) \(youtube.com\)](#)

NY TEKNOLOGI I GAMLE KRAFTVÆRKER KAN BIDRAGE TIL BALANCE I
ELSYSTEMET (energinet.dk)